

Binnen de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 28 september 2020 inzake Intensivering armoede- en schuldenaanpak (Kamerstuk 24 515, nr. 569).

De voorzitter van de commissie,
Rog

De adjunct-griffier van de commissie,
Verouden

Inhoud	blz.
I Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
• Inbreng van de leden van de VVD-fractie	2
• Inbreng van de leden van de CDA-fractie	3
• Inbreng van de leden van de D66-fractie	4
• Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie	5
• Inbreng van de leden van de PvdA-fractie	6
• Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie	7
• Inbreng van de leden van de SGP-fractie	8
II Reactie van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	10

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

Met belangstelling hebben de leden van de VVD-fractie kennisgenomen van de brief inzake intensivering armoede- en schuldenaanpak. Zij onderschrijven de inzet op maatregelen om de verwachte toename van het aantal hulpvragen het hoofd te kunnen bieden. Deze leden steunen de inzet op behoud van werk en de doorstroom naar nieuw werk. Tegelijk nemen zij met instemming kennis van de inzet van de tijdelijke middelen voor de versnelling van de brede schulden- en armoedeaanpak. Naar aanleiding van de genoemde brief hebben zij wel nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie vragen of, en zo ja op welke wijze, bij de rondetafels waar gesproken is over het versnellen en opschalen van bestaande maatregelen, aandacht is gegeven aan inzet op preventie. Deze leden zien preventie daarbij niet alleen als een middel om te voorkomen dat mensen überhaupt in armoede- of schuldenproblemen dreigen te raken, maar ook om te helpen voorkomen dat mensen opnieuw in deze problemen raken.

Met instemming zien deze leden dat het Nibud een gesprekshandleiding ontwikkelt voor professionals zonder achtergrond in de schuldhulp zodat zij zelfstandige ondernemers en flexwerkers naar passende ondersteuning kunnen doorverwijzen. Deze leden vragen wanneer deze handreiking klaar zal zijn. Hoe gaat het kabinet het gebruik ervan ondersteunen? Tevens vragen deze leden of, zoals vorig jaar bij de begrotingsbehandeling besproken, er nog signalen worden ontvangen waaruit blijkt dat niet in alle gemeenten de uitvoerders van het Bbz¹ en van de schuldhulpverlening elkaar tijdig vinden. Zo ja, hoe denkt het kabinet extra te kunnen inzetten op dit punt?

De leden van de VVD-fractie delen de zorgen van het kabinet over de risico's bij zelfstandigen en flexwerkers. Tegelijkertijd is het moeilijk om zo'n diverse doelgroep te bereiken met een campagne. Het is dan extra belangrijk om in de uitvoering te zorgen dat deze groepen ook daadwerkelijk bereikt worden. Wie is binnen de stuurgroep verantwoordelijk voor het bereiken van respectievelijk zelfstandigen en flexwerkers? Waarom is er bijvoorbeeld niet voor gekozen vertegenwoordigers van zelfstandig ondernemers toe te voegen aan de stuurgroep? Deelt de Staatssecretaris de verwachting dat door directe betrokkenheid van vertegenwoordigers van zelfstandigen, de signalen vanuit deze doelgroep goed meegenomen kunnen worden in de aanpak?

¹ Bbz: Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Deze leden onderschrijven dat meer scholen worden ondersteund in het signaleren van armoede. Tegelijk menen zij dat via scholen ook kan worden ingezet op preventie, bijvoorbeeld door de inzet van (jonge) ervaringsdeskundigen die scholieren o.a. helpen bij het bespreekbaar maken van armoede en schulden. Deelt het kabinet deze mening? Deze leden vragen of inzet van ervaringsdeskundigen aan de orde is geweest bij de rondetafels. Tevens vragen zij of het kabinet van mening is dat hiervan voldoende gebruik wordt gemaakt. Zo niet, is het kabinet dan bereid na te denken hoe dit een impuls gegeven kan worden?

Genoemde leden vragen het kabinet of zij zich ervoor kan inzetten dat, ingeval sprake is van verhuizing naar een andere gemeente door vrouwen die in een noodopvang zijn opgevangen en die in een schuldhulptraject zitten, gemeenten tot een zogenoemde «warme overdracht» kunnen komen, zodat de betreffende vrouwen niet opnieuw het hele traject hoeven te doorlopen.

De leden van de VVD-fractie vragen op welke wijze er rekening wordt gehouden met de positie van mkb'ers/kleine schuldeisers als sprake is van schuldsanering of collectief schuldregelen.

Over de invulling van het Waarborgfonds vragen deze leden of daarbij ook gedacht wordt aan de inzet van het fonds om te voorkómen dat een beroep wordt gedaan op de sociale schuldhulpverlening, bijvoorbeeld voor mensen met nog overzichtelijke betalingsachterstanden.

Met betrekking tot het Schuldenknooppunt vragen deze leden tot slot op welke wijze een schuldenaar kan inzien wat er door schuldhulpverleners en schuldeisers over hem wordt gewisseld.

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie constateren dat vooral kwetsbare groepen worden geraakt door de coronacrisis. Goed dat er bijzondere aandacht is in het derde steun- en herstellepakket voor kwetsbare groepen en dat er ook extra geld is vrijgemaakt om armoede en schulden tegen te gaan. Dat is in deze crisis hard nodig.

De leden van de CDA-fractie vragen met name aandacht voor de kwetsbare positie waarin studerende jongeren (mbo/hbo/universiteit) zich bevinden. Veel jongeren raken door de coronacrisis hun bijbaan kwijt. Schulden kunnen hierdoor snel oplopen. Het is belangrijk om jongeren die beginnende schulden hebben snel in beeld te hebben en snel te helpen. Gemeenten en scholen hebben hier een belangrijke rol in. In hoeverre zijn hier afspraken over gemaakt? Wat zijn die afspraken?

Nog beter is om aan de voorkant er voor te zorgen dat jongeren niet in de problemen komen. Doordat zij hun bijbaan kwijtraken hebben zij moeite met het betalen van hun studie. Dit schrijnt des te meer, nu zij door de coronacrisis noodgedwongen geen fysiek onderwijs krijgen en ook tentamens thuis gemaakt moeten worden met alle gevolgen van dien. Niet alle jongeren hebben een thuissituatie waarin dit ook makkelijk kan. Wordt hier wel voldoende rekening mee gehouden door scholen? In hoeverre wordt overwogen om studerende jongeren tegemoet te komen in het betalen van hun collegegeld, nu zij geen «waar» voor hun geld kunnen krijgen, doordat zij minder les krijgen en geen of veel minder stage kunnen lopen?

Inbreng van de leden van de D66-fractie

Inzet en middelen rondetafelgesprekken

De leden van de D66-fractie constateren dat er niet is aangegeven in de brief of bij de rondetafelgesprekken met de VNG en Divosa ook gesproken is met vertegenwoordigers van de voedselbanken. Kan de Staatssecretaris aangeven of de vertegenwoordigers van de voedselbanken ook bij deze gesprekken aanwezig waren? Zo nee, waarom niet?

Deze leden constateren dat er voor de verhoging van het kindgebonden budget 150 miljoen euro is uitgetrokken. Het rapport «Kansrijk armoedebeleid» stelt dat deze maatregel 200 miljoen euro op jaarbasis vergt.² Hoe verklaart de Staatssecretaris dit verschil? Op welke wijze is het bedrag van 150 miljoen euro vastgesteld? Verwacht de Staatssecretaris hetzelfde effect van deze maatregel zoals berekend in het rapport te bereiken? Ook vragen deze leden waarom er is gekozen voor deze intensivering en niet voor de overige opties met betrekking tot kinderarmoede die worden genoemd in tabel 4.1 van het rapport «Kansrijk armoedebeleid»?

Passende ondersteuning

De leden van de D66-fractie constateren dat er een impuls wordt gegeven aan Collectief Schuldregelen. Hoeveel gevallen van succesvol Collectief Schuldregelen kent Nederland ondertussen? In hoeveel gevallen kwam het niet tot een collectieve schuldregeling waar daar wel een poging toe gedaan is? Wat is daarvan de oorzaak? In hoeveel gevallen komt het voor dat het niet komt tot een collectieve schuldregeling omdat één of meerdere schuldeisers niet of laat reageren op het voorstel?

Deze leden lezen dat het Waarborgfonds beoogt saneringskredieten makkelijker te maken. Op welke wijze zullen deze saneringskredieten worden ingezet? Welke lessen heeft de Staatssecretaris meegenomen uit pilots met saneringskredieten, zoals Jongeren Perspectief Fonds? Voornoemde leden lezen dat een van de uitkomsten van de rondetafel «Samen sterker voor kinderen in armoede» is dat de betrokken partijen nog meer werken vanuit het belang van het kind. Kan de Staatssecretaris toelichten wat dit betekent en hoe hij hier uitvoering aan gaat geven?

Deze leden constateren dat de Staatssecretaris veel aandacht besteedt aan het samenbrengen van partijen, opstellen van handreikingen en faciliteren van kennis en contacten. Op welke wijze gaat de Staatssecretaris in kaart brengen in hoeverre deze activiteiten bijdragen aan het helpen van een grotere groep kinderen in armoede?

Uitvoeringsinstanties versterken

De leden van de D66-fractie constateren dat de Staatssecretaris aandacht besteedt aan de toegankelijkheid van schuldhulpverlening. Zij brengen in herinnering de motie van het lid Jetten³, die tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen met bijna kamerbrede steun is aangenomen. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe het staat met de uitvoering van deze motie?

Reactie op het rapport «Kansrijk armoedebeleid»

Deze leden constateren dat de Staatssecretaris beargumenteert dat de beoogde stijging van de armoede zoals berekend in het rapport «Kansrijk armoedebeleid» lager uitvalt. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe de

² Bijlage 2: Reactie op rapport «Kansrijk Armoedebeleid», motie Jasper van Dijk en motie Van Kent

³ Kamerstuk 35 570, nr. 21

armoedecijfers zich zullen ontwikkelen tot aan 2035 volgens zijn beste berekeningen?

Deze leden lezen in het rapport dat buitenschoolse opvang, extra inzet op taal-, reken- en leesvaardigheid, extra inzet op verbeteren lichamelijke gezondheid en extra inzet gericht op geestelijke gezondheid en gedrag een positief duurzaam effect kunnen hebben op de positie van kinderen. In het rapport wordt vastgesteld dat extra onderzoek in sommige gevallen nodig is. Is de Staatssecretaris bereid om nader onderzoek uit te voeren waar dat nodig is? Kan de Staatssecretaris aangeven of en op welke wijze hij deze aanbevelingen (K7-K10) overneemt?

Reactie op rapport «Tussentijdse evaluatie bestuurlijke afspraken kinderarmoede. Juni 2020.»

De leden van de D66-fractie lezen dat een groeiend deel van de gemeenten de extra middelen inzet voor kinderarmoedebeleid. Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel procent van de gemeenten het geld niet of slechts deels heeft ingezet? Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel procent van de gemeenten die het geld voor kinderarmoede wél hebben ingezet dit ook daadwerkelijk geheel aan kinderarmoedebeleid hebben besteed? Wat vindt de Staatssecretaris van deze cijfers?

Beleidsstandpunt onderzoek «Schuldenproblematiek in beeld 2015–2018» & Beleidsstandpunt rapport Inspectie SZW «op weg naar financiële redzaamheid»

Voornoemde leden constateren dat er te weinig zicht is op het aantal personen dat gebruik maakt van schuldhulpverlening. Zij lezen dat pas over anderhalf à twee jaar inzichtelijk is hoeveel personen er momenteel gebruik maken van schuldhulpverlening. In het beleidsstandpunt rapport Inspectie SZW «Op weg naar financiële redzaamheid» lezen zij dat proactief optreden belangrijk is om terugval te voorkomen. Hoe gaat de Staatssecretaris er voor zorgen dat mensen die nu toegang tot de schuldhulpverlening krijgen in beeld blijven om terugval te voorkomen? Deze leden constateren dat van een op de tien huishoudens met problematische schulden bekend is dat zij deelnemen aan schuldhulpverlening. Hoe verklaart de Staatssecretaris dit relatief lage percentage?

Deze leden constateren dat een groot deel van de uitvoering van het armoede- en schuldenbeleid belegd is bij gemeenten en maatschappelijke organisaties. Ook constateren zij dat er op centraal niveau onvoldoende inzicht is in de deelname aan schuldhulpverlening. Daarnaast constateren zij dat gemeenten veel vrijheid hebben om extra middelen bedoeld voor de bestrijding van kinderarmoede naar eigen inzicht te besteden.

De leden van de D66-fractie merken op dat de gevolgen van de coronacrisis zullen leiden tot een toename van het aantal personen dat aanspraak zal moeten maken op het armoede- en schuldenbeleid. Dit zal leiden tot extra druk op de beschikbare voorzieningen en infrastructuur. Is de Staatssecretaris van mening dat hij over voldoende instrumenten en informatie beschikt om de kwaliteit en toegankelijkheid van het armoede- en schuldenbeleid in alle gemeenten op een minimaal niveau te kunnen garanderen?

Inbreng van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de intensivering van de armoede- en schuldenaanpak van dit kabinet. De leden delen de verwachting van het kabinet dat het aantal mensen in armoede en met schulden de komende tijd flink zal gaan groeien, dat dit een zeer zorgwekkende ontwikkeling is en dat de urgentie

om daar nu actie op te ondernemen onmiskenbaar is. De leden zien in de aanpak van dit kabinet op dit terrein echter minder dat gevoel van urgentie terug.

Deze leden fractie zijn van mening dat het kabinet wel aandacht heeft voor hulp en ondersteuning bij armoede en schulden, maar weinig doet om armoede en schulden daadwerkelijk te voorkomen. Deelt het kabinet de mening van deze leden dat het daarvoor nodig is om hele grote inkomenssteruggang in huishoudens te voorkomen? Wat vindt het kabinet in dat kader van de recente oproep van de FNV om naast baanbehoud ook meer te doen aan inkomensondersteuning? Deelt het kabinet de analyse dat alleen inzetten op baanbehoud en omscholing niet voldoende is? Is het kabinet van mening dat het huidige sociale vangnet voldoende is om te voorkomen dat mensen in armoede terecht komen en/of met schulden te maken krijgen? Is dit ook onderwerp van gesprek geweest in de rondetafelgesprekken met de diverse partijen? Wat zijn de opvattingen van bijvoorbeeld de VNG en Divosa op dit punt?

Voorts hebben de leden van de GroenLinks-fractie nog een aantal vragen over de ingezette maatregelen. De verwachting is dat het aantal mensen in armoede zal groeien. Dat betekent dat ook het aantal kinderen in armoede zal groeien. Het kabinet geeft aan dat zij gemeenten en scholen zal ondersteunen in het signaleren daarvan. Wat deze leden betreft, is het dan ook zaak dat deze kinderen vervolgens kunnen worden geholpen. Waarom heeft het kabinet er niet voor gekozen de middelen voor kinderen in armoede (al dan niet eenmalig of tijdelijk) te verhogen? Is er al sprake van toenemende vraag? Hoe wordt dit nu opgelost?

Tot slot vragen voornoemde leden of het kabinet ook een update kan geven van de nijpende situatie bij de voedselbanken. Wat gaat het kabinet doen om ervoor te zorgen dat zij weer voldoende bevoorrad worden?

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van het kabinet over de intensivering van de armoede- en schuldenaanpak. Zij zijn verheugd met extra middelen, maar hebben daarover nog enkele vragen. Deze leden lezen dat het kabinet 30 miljoen euro intensiveert voor het oprichten van een Nationaal Schuldenfonds (Waarborgfonds). Zij vragen op welke wijze het kabinet deze middelen in wenst te zetten. Kan het kabinet uiteen zetten hoeveel mensen met schulden naar verwachting extra geholpen kunnen worden? Voornoemde leden vragen het kabinet op welke termijn dit voornemen gerealiseerd kan worden en hoeveel maatschappelijke organisaties gaan bijdragen.

Deze leden vragen welke impact de besteding van deze middelen gaat hebben op het aantal mensen dat in armoede leeft. Zij vragen of het kabinet bereid is een reductiedoelstelling te koppelen aan het armoedebeleid. Voornoemde leden vragen of het kabinet bereid is meer te investeren in het bestrijden van armoede, bijvoorbeeld om de gevolgen voor kinderen te beperken, zodat elk kind kan meedoen.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de Kamer een motie van de leden Van Weyenberg en Nijboer⁴ heeft aangenomen om mensen een wettelijk recht te geven op een aflospauze van twee maanden. Kan het kabinet aangeven wanneer dit recht wordt ingevoerd in de schuldhulpverlening en de schuldsanering?

Deze leden lezen dat de gemeente Amsterdam een proef uitvoert met schuldenpauze. Deze leden zijn voorstander van dergelijk initiatief. Is het kabinet bereid schuldenpauze, of een pauzeknop, in te voeren voor alle

⁴ Kamerstuk 24 515, nr. 507

vorderingen van de overheid en daarover afspraken te maken met vaste-lastenpartners als woningcorporaties, de zorgverzekering en energieleveranciers? Voornoemde leden vragen wanneer de Staatssecretaris de proef in de gemeente Amsterdam succesvol vindt, en wat nodig is voor landelijke invoering.

Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorstellen van het kabinet om de armoede- en schuldenaanpak te intensiveren. Zij maken zich zorgen over de toename van armoede en schulden. De problematiek was voor de coronacrisis al groot, maar nu dreigen nog veel meer mensen financieel in de problemen te komen. Daarom is er snelle en adequate actie nodig. Genoemde leden hebben daarom nog diverse vragen voor de Staatssecretaris. Deze leden vinden het een goede zaak dat de Nederlandse Schuldhulp-route (NSR) wordt uitgebreid. Kan de Staatssecretaris nader toelichten hoe dit vorm krijgt? Hoe worden gemeenten en andere betrokken partijen gestimuleerd om aan te sluiten? Is daar vanuit de rijksoverheid financiering voor beschikbaar?

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn positief over de impuls die gegeven wordt aan Collectief Schuldregelen en het grote aantal gemeenten en schuldeisers dat hieraan meedoet. Dit is een belangrijke voorwaarde om schulden sneller af te handelen en meer saneringskredieten af te sluiten. Hoe wordt verdere opschaling van Collectief Schuldregelen en het Schuldenknooppunt bewerkstelligd? Hoe worden schuldeisers verleid om hieraan mee te doen? Welke middelen heeft de Staatssecretaris om schuldeisers aan te sporen of mogelijk zelfs te verplichten om mee te doen?

Deze leden vinden het van belang dat de uitwerking van het Waarborgfonds spoedig vorm krijgt. Zij vinden het een goede zaak dat er 30 miljoen euro is gereserveerd voor dit Waarborgfonds. Dankzij dit fonds kunnen veel meer saneringskredieten worden verstrekt en krijgen meer mensen zicht op een schuldenvrije toekomst. In lijn met de motie van het lid Segers⁵ vragen deze leden de bevestiging dat het Waarborgfonds breed toegankelijk zal zijn, ook voor mensen die buiten de gemeentelijke schuldhulp vallen. Zij vragen de Staatssecretaris naar de stand van zaken van de uitwerking van de motie.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen op welke wijze de noodstopprocedure breder toegepast zal worden. Dit is een belangrijk instrument om mensen met schulden een adempauze te geven en te voorkomen dat financiële problemen escaleren. Op welke termijn verwacht de Staatssecretaris dat een bredere toepassing mogelijk is? Wat is er voor nodig om een noodstopprocedure mogelijk te maken bij alle boetes en vorderingen vanuit de (semi)overheid?

Voornoemde leden vragen naar de uitvoering van de motie van het lid Bruins⁶, die met algemene stemmen is aangenomen. De motie verzoekt om te kijken naar een vergoeding voor Wsnp⁷-bewindvoerders voor het indienen van een verzoekschrift Wsnp en voor het doen van een second opinion als er weinig voortgang wordt geboekt in een minnelijk traject. Achtergrond hiervan is dat de Wsnp maar beperkt gebruikt wordt en dat de instroom in de Wsnp al jaren afneemt, terwijl het wel een effectieve en bewezen route is naar een schuldenvrije toekomst. Hoe geeft het kabinet

⁵ Kamerstuk 35 570, nr. 24

⁶ Kamerstuk 24 515, nr. 544

⁷ Wsnp: Wet schuldsanering natuurlijke personen

uitvoering aan genoemde motie? Zijn er in de geïntensiverde aanpak ook middelen gereserveerd om te zorgen dat Wsnp-bewindvoerders op basis van toevoeging een Wsnp-verzoekschrift kunnen indienen of een second opinion kunnen doen?

Deze leden vragen het kabinet wanneer er antwoorden komen op het schriftelijk overleg over de vermogensnormen voor kwijtschelding van lokale heffingen⁸. Het verslag van dit schriftelijk overleg is vastgesteld op 19 december 2019, maar het antwoord van het kabinet is nog steeds niet ontvangen. Deze leden vinden het van belang dat gemeenten ruimere mogelijkheden krijgen om lokale heffingen kwijt te schelden, bijvoorbeeld door de vermogensnormen gelijk te trekken met die in de Participatiewet. Op dit moment worden mensen die het lukt om te sparen «gestraft» omdat zij dan de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen verliezen, terwijl het juist goed is als mensen een financiële buffer aanhouden – juist ook in deze coronacrisis. Genoemde leden ontvangen graag snel de langverwachte antwoorden op het schriftelijk overleg hierover.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de tweede tussenevaluatie Bestuurlijke Afspraken Kinderarmoede, die is uitgevoerd conform de motie van het lid Bruins⁹. Hoewel er goede ontwikkelingen te zien zijn, is er nog steeds een groot aantal gemeenten dat de extra middelen (deels) niet specifiek voor kinderarmodebeleid heeft benut. Wat is het oordeel van de Staatssecretaris daarover? Deelt hij de mening dat de maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld de armoedepartijen zoals die verenigd zijn in SAM&) de doelgroep beter weten te bereiken en dat het goed zou zijn om te overwegen om een groter deel van de middelen via deze maatschappelijke organisaties in te zetten? Kan de Staatssecretaris specifieker aangeven waar de belemmeringen van gemeenten in zitten om de doelgroep te bereiken? Welke stappen kunnen gezet worden om deze belemmeringen weg te nemen?

Inbreng van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie onderstrepen het belang van een gedegen aanpak van de schuldenproblematiek. Zeker gezien het feit dat veel mensen al voor de huidige coronacrisis met (grote) schulden te kampen hadden en deze crisis dat probleem alleen maar verergert en verder uitbreidt. Daarnaast heeft deze crisis nog een veel bredere sociale impact, wat naast voornoemde problematiek ook zijn weerslag heeft op mensen met en zonder schulden, zoals ook de tijdelijke werkgroep «Sociale impact coronacrisis» terecht onderstreept. De overheid dient volgens deze leden het schild voor de zwakkeren in de samenleving te zijn, zeker ook in deze crisistijd.

Deze leden achten het verstandig dat het kabinet hier in het derde steunen herstellepakket ook geld voor een intensivering van de armoede- en schuldenaanpak heeft uitgetrokken. Tegelijkertijd dateert dat pakket van 28 augustus jl. en zijn we nu alweer twee maanden verder. Momenteel zitten we in een gedeeltelijke lockdown met diepingrijpende gevolgen voor burgers en bedrijven. Kan de Staatssecretaris ingaan op de huidige situatie en op de vraag hoe hij de huidige stand van zaken inschat?

⁸ Kamerstuk 32 315, nr. 13

⁹ Kamerstuk 24 515, nr. 479

Extra middelen intensivering armoede- en schuldenaanpak

De leden van de SGP-fractie constateren dat er wordt gesproken over een bedrag van 146 miljoen euro. Zij vragen hoe dit bedrag zich verhoudt tot de verwachte uitgaven gezien de toenemende schulden- en armoedeproblematiek als gevolg van de coronacrisis, ook tegen de achtergrond van de huidige gedeeltelijke lockdown. Hoe wordt dit gemonitord, zodat dit budget ook tijdig kan worden verhoogd indien nodig?

Resultaten rondetafelgesprekken

Deze leden hebben waardering voor de gesprekken die zijn gevoerd en de maatregelen die worden genoemd. De leden zijn van mening dat preventie een belangrijk onderdeel is in de aanpak van armoede en schulden. Is hier ook met gemeenten en andere partijen contact over? Welke afspraken zijn op dit punt met hen gemaakt, en welke resultaten levert dit op?

Voornoemde leden zien bij deze problematiek niet alleen een rol voor de overheid, maar ook voor de samenleving. Omzien naar elkaar is, juist ook in deze crisistijd, van essentieel belang. Het taboe op het spreken over geldzorgen, armoede of schulden zorgt ervoor dat bij veel mensen te laat op tafel komt dat er problemen zijn op financieel gebied. Doordat dit meestal in een later stadium pas gebeurt, is de situatie vaak al verslechterd. Het is daarom van belang dat we als samenleving alert zijn op deze problematiek, zodat dit ook vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt kan worden. Dit vraagt dus op onderdelen ook een gedragsverandering. Welke rol kan een eventueel vervolg op de overheids campagne «Kom jij eruit?» vervullen in het doorbreken van het taboe en het stimuleren van preventief omzien naar elkaar op dit punt?

Bestaande en nieuwe groepen in beeld

De leden van de SGP-fractie constateren dat er een gesprekshandreiking voor professionals zonder achtergrond in schuldhulp in ontwikkeling is. Zij vragen aan welke professionals gedacht wordt als doelgroep voor deze handreiking. Het is van belang dat de acties die in een dergelijke handreiking beschreven staan, relatief weinig voorkennis of inspanning van een professional vragen zodat het effect van deze handreiking ook het grootst is. In welke mate en hoe wordt hier bij de ontwikkeling van deze gesprekshandreiking rekening mee gehouden? In hoeverre wordt dit ook goed afgestemd met de desbetreffende doelgroepen?

Passende ondersteuning

Deze leden achten de noodstopprocedure een waardevol instrument om te voorkomen dat mensen zich nog verder in de schulden steken. Goed dat het CJIB, UWV en Belastingdienst dit instrument hebben geïmplementeerd, maar er is meer nodig. Ook andere overheidsinstanties worden gestimuleerd de noodstopprocedure toe te passen. Op welke termijn kunnen we verwachten dat ook andere partijen deze invoeren? Gelet op de toenemende schulden- en armoedeproblematiek in deze crisistijd is het van belang dat dit voortvarend wordt opgepakt.

Deze leden lezen over de rol die zorgverleners of scholen kunnen spelen in het doorverwijzen naar de juiste hulp. Deze leden willen weten of dit veel voorkomt, hoe dit gestimuleerd kan worden en of zorgmedewerkers en leerkrachten hier wel voldoende tijd en ruimte voor hebben. Hoe kan ook dit zo laagdrempelig mogelijk worden gemaakt, gelet op de werkdruk in zorg en onderwijs en (op welke wijze) wordt in het onderwijs aan de

kinderen ook (preventief) aandacht besteed aan omgaan met geld, ter voorkoming van armoede en schulden?

De leden van de SGP-fractie vragen aandacht voor de problematiek van de zogenoemde multi-probleemhuishoudens. Het gaat om huishoudens waar de problemen en schulden zich opstapelen. Volgens Eelke Blokker, onderzoeker bij Instituut voor Publieke Waarden, kost dit de samenleving jaarlijks tien miljard euro¹⁰. Wat vindt de Staatssecretaris hiervan?

Deze leden vragen of er gegevens bekend zijn over in welke mate mensen de schuldsanering weten te vinden. Heeft men voldoende toegang tot de schuldsanering of is (op onderdelen) wetswijziging noodzakelijk? Wanneer komt hierover duidelijkheid?

Ook het probleem van de vicieuze cirkel van geen woonadres, geen uitkering, geen werk komt regelmatig naar voren, recent nog in onderzoek van tv-programma De Monitor¹¹. Is de Staatssecretaris het met deze leden eens dat deze vicieuze cirkel doorbroken moet worden? Welke mogelijkheden ziet het kabinet hiervoor?

Monitoring maatregelen

We leven in tijden van grote onzekerheid. Dat geldt burgers en bedrijven, maar ook de overheid. De leden van de SGP-fractie vragen hoe de Staatssecretaris in de komende periode de schulden- en armoedeproblematiek gaat volgen, rekening houdend met de effecten van de huidige gedeeltelijke lockdown en de verdere ontwikkeling van het coronavirus. Welke indicatoren gebruikt hij hiervoor en op welke termijn wordt beoordeeld of de huidige aanpak voldoende is?

II Reactie van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

¹⁰ De Monitor, 16 oktober 2020, «Multi-probleemhuishoudens kosten ons naar schatting jaarlijks tien miljard», <https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/multi-probleemhuishoudens-kosten-ons-naar-schatting-jaarlijks-tien-miljard>

¹¹ De Monitor, 15 augustus 2020, «Onze levens zijn verwoest, dit is buitenproportioneel», <https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/onze-levens-zijn-verwoest-dit-is-buitenproportioneel>